

Karel Martens: counterprint

counterprint van Karel Martens. Het is een curieuse onopvallendheid. Slang en wit, dun ook met weinig opsmuk. Ik begin te bladeren in het door en door visuele ding. Veelal typografische merkwaardigheden, zachte kleuren en soms primaire dansen voor mijn ogen. Het maakt me opstandig, ik versta het boekje niet. De omzachtige, zachte, maar gevormde papier, Al. De rest van de pagina's in het boek zijn ook gevouwen. Door deze constructie blijft het boek voor de lezer verborgen. Ik lees een voorwoord van ene Karel Martens, een wer, een essay van de Engelsman, Paul Elliman: 'The world as a printed surface'. Deze publicatie zet me op mijn plaats. Van deze beeldwereld weet ik niets, ik wordt af verwacht dat ik die ga begrijpen, in 4 weken DesignResearch. ONRUST. Hetgeen voor me ligt, wat die man gemaakt heeft, raakt me. Dat ding gaat ergens over, de mensen, de dingen, zonder hun letterlijkheid. Organische velden, ze zijn wonderlijk en in precaire balans. Het lukt het me niet om erop te bezoeken. Op een winderige woensdagavond sta ik bij zijn deur, met mijn twee flesjes Heineken en een boek, gekocht op de Staalmarkt in Amsterdam op zaterdag voor. Ik hoef niet op de bel te drukken, een man wacht me enkele meters verderop. Het nummer waar ik moet zijn. De man kijkt vriendelijk nieuwsgierig, maar ook gereed. Evenals zijn vrouw, met een vilten sjaal om haar nek staat ze bij een schemerlamp. Hij draagt een bril met zwaar montuur. De vloer is blauw en glanzend. Ik hoor water, zie veerboten en het Centraal Station, soms vuurwerk. We gaan zitten aan een houten tafel. Daar praten we bijna 2,5 uur. Over toen hij 22 was, hoe alles begon, zijn kinderen, het werk, en de man in tweestrijd. Zijn vrouw praat ook, over de etalage van de makelaar en de hond Vicky, de data, de steden en verloren foto's, in een doos met 1000 negatieven. Zij schenkt de thee en we eten cake. We lachen. Hoe hij de inktletters zo van het veel te dure briefpapier van de Heineken Stichting af kon blazen, toen hem per post bevestigd werd, in 1996, dat hij de Heineken Oeuvre Prijs gewonnen had. Hij dacht dat het een grap was van zijn vrienden, met name door die 100.000 gulden. Ik vertel hem dat ik nooit telefoonkaarten heb gemaakt. En dat ik die saaie witte met vier-kleurige cijfers (van hem) toen heel bang was van de geldautomaat heb gestopt. In de hoop en overtuiging, dat ik mijn 3 miljoen zou krijgen. Dit op de hoek van het postkantoor in Wassewaer, waar ik het ook heb gekocht. Maarvoor nog gekocht had. Hoe hij die on-dingen bedacht had gekregen? Wijzen op de velding ervan in het volledig gescande boek (waar hij veel liever over praat dan over 'de druk') 'Printed Matter'. Het moest gemaakt vanwege die Heineken Prijs (waarvan trouwens over 1,5 jr. opnieuw een oplage komt, met daaraan toegevoegd ook zijn werk van de afgelopen +/- 15 jr.). Hij noemt het een futuristische ervaring, die kaarten, iets met Marseille en mannen met witte petten op. Het proces en een opdracht, die dan beter wordt. Het intoetsen van nrs. om met elkaar in contact te komen en het voelbaar-maken van waarde. Stukjes ervan op de straat en het meisje, dat de coupe binnenkwam, met de kaart in haar mond. Cijfers en vier kleuren. Hij is in de ban van 'het magische vierkant', de eindeloosheid van variaties met getallen niet boven de 9 en de 3 basiskleuren. Rood, geel en blauw. Cijfers intrigeren hem. Hij vindt ze mysterieus en doet er mysterieuze dingen mee. Compositorische nrs. noemt hij ze. 'Compositorische nummers...', herhaal ik, 'Ja, dat zijn getallen, nrs. die nergens op slaan', zegt hij. Cijfers van pas en die dan terug te vinden zijn op de programmaboekjes van de Nijmeegs Filmhuis en de wrijfel van de boekjes van Uitgeverij SUN of in het tijdschrift OASE. Zo verwijs zelfs ons Wilhelmus als boodschap op die telefoonkaarten (het alfabet teruggebracht tot een stelsel van 0 t.e.m. 9 cijfers en 4 kleuren). De optische illusies, die het leven mooi maken, met zelfgemaakt karbonpapier, krijgt en een typemachine. En een beetje broodroof, zo blijkt wanneer het me lukt toch weer over 'Counterprint' te beginnen. Hij haalt de originele dummie tevoorschijn. Ik vouw vanalles open, hij legt vanalles uit. We steken elkaar aan. Over de sfeer van warme lijm en dat we koude moed vinden. Het dichtvallen van de bladzijden en het terugvallen van de flap. Ik mag die man wel, en die flap ook. Maar voor hem heeft het (27e) Good Will Book uit 2004 voor Drukkerij Lectoris (Eindhoven) een nare nasmaak. Kort heeft hij het over een mentaliteit, die naar geld ruikt. Daarna over het plezier van de machinerie die hij tot zijn beschikking kreeg om het boek te maken. En het unieke initiatief dat Lectoris sinds 1974 bijna jaarlijks een >Documentarie< publiceert, waarin veelzijdige thema's uit het veld van het Grafisch Ontwerp behandeld worden op een toegewijde en inspirerende manier. We bekijken er enkele uit de stapel eerder-verschenen Lectoris-publicaties. KM bladert en ik kijk om me heen. Ik zie 2 sponzen in 1 verpakking, met een duimspijker bevestigd aan de muur. Een is rood en de ander blauw, geel is de knalprijs in dollars. Meegebracht uit Amerika. Dan komt er een meerkoet langs. Zij zien die ook, elke dag. Ze wonen graag en sinds kort in Amsterdam. Het vergemakkelijkt het reizen naar Yale (School of Art in New Haven). Waar hij leest en Paul Elliman ook. Het werk van Paul Elliman en Karel Martens heeft van elkaar weg en wordt internationaal gewaardeerd. Ze geven workshops, lezingen, zitten in jury's, de een publiceert (PE) in tijdschriften zoals Idea en schrijft voor Eye Magazine, Dot Dot Dot. De ander (KM) ontwerpt lustig verder en maakt ook filmpjes, op muziek (van Han Bennink). Op de Werkplaats Typografie in Arnhem komt hij nauwelijks nog. Soms op een dinsdag. En dan zijn er nog onbesproken postzegels, (herdenkings-)munten, letters op gebouwen, rijm op briefpapier en danstheaters. Bedrukte telefoonboeken. Stukken meccano. Hij staat op en pakt ergens een artikel; 'Rietveld in Rufweite' (2005, Kurt Eckert). De week erna bezorg ik het KM terug.

Ingevuld door: Ambe Lou den Eeden.